

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
14 december 2021

Ons kenmerk
PZH-2021-792940236
DOS-2015-0007857

Bijlagen
-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Afwikkeling herindeling Vijfheerenlanden

Geachte Statenleden,

Per 2019 zijn de gemeenten Leerdam en Zederik opgegaan in de nieuwe Utrechtse gemeente Vijfheerenlanden. Deze interprovinciale herindeling heeft ook financiële gevolgen veroorzaakt voor beide provincies. In het IPO was afgesproken dat we deze financiële gevolgen gezamenlijk zouden moeten oplossen zonder budgettair beslag op de overige provincies. Uitgangspunt daarbij was kostenoriëntatie.

Medio 2019 leken we het eens te zijn over de wijze waarop we de financiële gevolgen tussen de provincies zouden verrekenen. We hebben daartoe ook een overeenkomst vastgesteld op de verschillende onderwerpen. U bent hierover geïnformeerd middels een Statenbrief van 25 juni 2019. Gedeputeerde Staten van Utrecht hebben echter een voorbehoud gemaakt bij de overeenkomst voor wat betreft de toerekening van het restant van de afkoopsom ter waarde van € 7,5 miljoen die wij ooit van het Rijk hadden ontvangen ter compensatie van de kosten van het beheer en onderhoud van het Merwedekanaal. Utrecht meende dat zij daar afspraak op kon maken. Omdat we het niet eens werden heeft Utrecht medio 2020 de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gevraagd om op grond van artikel 51 van de Wet arhi een bedrag voor verrekening tussen onze provincies vast te stellen. U bent hierover geïnformeerd middels een Statenbrief van 14 juli 2020.

Het ministerie van BZK heeft zich in de afgelopen periode over deze kwestie gebogen en zij hebben ons onlangs een voorstel voorgelegd om in redelijkheid en billijkheid uit de impasse te komen en hebben daarbij alleen gekeken naar de financiering van de kosten van het beheer en onderhoud van het Merwedekanaal. Dit voorstel komt er min of meer op neer dat het afgesproken uitgangspunt van de kostenoriëntatie wordt losgelaten voor het specifieke geval van het Merwedekanaal. Daardoor heeft Utrecht in beginsel wel recht heeft op de restant Rijksafkoopsom van € 7,5 miljoen, maar geen recht op de per 2019 geëffectueerde structurele compensatie van € 1,2 miljoen via het provinciefonds. Anticiperend op de komende herijking provinciefonds komt BZK tot de volgende uitwerking van haar redeneerlijn:

- In beginsel is het redelijk dat Utrecht voor maximaal € 7,5 miljoen wordt gecompenseerd door PZH, ongeacht via welke verrekeningsconstructie dit verloopt;

- Utrecht is al gecompenseerd door ons met de schuif van € 1,2 miljoen per jaar via het provinciefonds;
- Het zou niet redelijk zijn als de schuif in het provinciefonds zou blijven bestaan als het bedrag van € 7,5 miljoen wordt overschreden (dat is in 2025);
- Naar verwachting komt door de herijking provinciefonds de schuif te vervallen omdat provincie-specifieke bedragen zoveel mogelijk worden weggewerkt;
- Beide provincies zullen in de nieuwe verdeelsystematiek naar verwachting worden gecompenseerd voor het beheer en onderhoud van hun deel van het Merwedekanaal op dezelfde manier als andere provincies die vaarwegen in beheer hebben. Dit zal echter nooit 100% van de totale kosten voor het beheer en onderhoud dekken;
- Uitgaande van een ingangsdatum van 1 januari 2023 van het herijkte provinciefonds, zouden wij op dat moment via de schuif een totaalbedrag van € 4,8 miljoen hebben betaald aan Utrecht;
- Omdat Utrecht in beginsel recht zou hebben op de restant Rijksafkoopsom, zou het per 2023 nog resterende bedrag van € 2,7 miljoen aan Utrecht moeten toevallen.
- Indien de ingangsdatum van het herijkte provinciefonds wordt uitgesteld zal het resterende bedrag van € 2,7 miljoen navenant worden verminderd.

Het voorstel van BZK houdt dus in dat er geen dubbele compensatie plaatsvindt. Ook wordt niet voorzien in een eventuele compensatie aan Utrecht in verband met de kosten van de thans te realiseren vervanging van de oeverconstructies. Overigens hecht het ministerie er ook aan dat de in 2019 gemaakte afspraken over verrekening worden gerespecteerd.

Wij zijn van mening dat het voorstel van BZK redelijk en billijk is. Daarom hebben we BZK bericht dat wij kunnen instemmen met het voorstel. Indien beide provincies instemmen met het voorstel, wordt voorkomen dat het ministerie zich genoodzaakt ziet om een besluit met gelijke strekking als het voorstel aan de minister voor te leggen. De herindeling Vijfheerenlanden kan dan spoedig worden afgerond. Een belangrijk onderdeel daarvan is de overdracht – tegen boekwaarde - van de eigendom van het Utrechtse deel van het Merwedekanaal.

Tenslotte gaan we er vanuit dat met de informatie uit deze brief ook is voldaan aan de toezegging aan de commissie BMM van 22 januari 2020 dat zij nader zullen worden geïnformeerd over de financiële afwikkeling van de provinciale herindeling Vijfheerenlanden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

--

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit